

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(факультетська вибіркова навчальна дисципліна)

Особливості анатомії свійських і домашніх тварин та птиці

Розробник:

Ганна ОМЕЛЬЧЕНКО, завідувачка кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин, кандидат ветеринарних наук, доцент.

Полтава 2023 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Особливості анатомії свійських і домашніх тварин та птиці
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	(факультетська вибіркова навчальна дисципліна)
Назва структурного підрозділу	Кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Омельченко Ганна, завідувачка кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин, кандидат ветеринарних наук, доцент Контакти: ауд. 20 (навчальний корпус № 1), <i>e-mail</i> : anna.omelchenko@pdaa.edu.ua , телефон: +380991947882, сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/omelchenko-ganna-oleksiyivna
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність Освітня програма	211 Ветеринарна медицина <i>ОПП Ветеринарна медицина</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Анатомія свійських тварин, Цитологія, гістологія, ембріологія

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти знань щодо будови організмів свійських тварин і птиці у видових, породних та вікових аспектах, в їх розвитку і зв'язку з довкіллям.

Основні завдання навчальної дисципліни: забезпечення студентів теоретичними і практичними знаннями щодо принципів будови, органів, їх систем та апаратів тіл свійських тварин і птахів, які необхідні для послідувочого вивчення інших дисциплін спеціальності та роботи лікаря ветеринарної медицини.

Компетентності:

Загальні:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 3. Знання та розуміння предметної галузі та професії.

Фахові:

- ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики

під час здійснення фахової діяльності.

Програмні результати навчання:

РН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

РН 2. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Номери і назви тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л.		лаб.	с.р.	
Тема 1. Особливості будови організму великої та дрібної рогатої худоби.	24	4	4	16
Тема 2 . Особливості будови організму коней.	24	4	4	16
Тема 3. Особливості будови організму свиней.	24	2	6	16
Тема 4. Особливості будови організму собак та котів	26	4	6	16
Тема 5. Особливості будови організму птахів.	22	2	4	16
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання				Разом
	опитування	виконання завдань лабораторної роботи	виконання завдань самостійної роботи	колоквіум (контрольне опитування)	
Залік (4 семестр)					
РН 1.	10	10	10	20	50
РН 2.	10	10	10	20	50
Разом	20	20	20	40	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи студентів				Разом
	опитування	Виконання завдань лабораторної роботи	Виконання завдань самостійної роботи	Колоквіум (контрольне опитування)	
Тема 1. Особливості будови організму великої та дрібної рогатої худоби.	4	4	4	8	20
Тема 2. Особливості будови організму коней.	4	4	4	8	20
Тема 3. Особливості будови організму свиней.	4	4	4	8	20
Тема 4. Особливості будови організму собак та котів.	4	4	4	8	20
Тема 5. Особливості будови організму птахів.	4	4	4	8	20
Разом	20	20	20	40	100

Поточний контроль:

▪ **опитування (0-4);**

Бали	Здатність здобувача
0	ЗВО не відповів на питання з теми лекції
2	ЗВО опанував матеріал лекції частково, не відповів на всі питання, не знав і не грамотно використовував термінологію ветеринарної медицини, не виявляв навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
4	ЗВО опанував матеріал лекції в повному обсязі та відповів на всі питання, знав і грамотно використовував термінологію ветеринарної медицини, виявляв навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

▪ **виконання завдань лабораторної роботи (0-4);**

Бали	Здатність здобувача
0	ЗВО не був присутній на лабораторному занятті.
1	ЗВО був присутній на лабораторному занятті, але не виконав завдання.
2	ЗВО не повністю виконав завдання лабораторного заняття.
3	ЗВО повністю виконав завдання заняття, але не надав відповіді при захисті роботи.
4	ЗВО повністю виконав завдання лабораторного заняття та надав відповіді при захисті роботи, знав і грамотно використовував термінологію ветеринарної медицини, виявляв навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

▪ **виконання завдань самостійної роботи (0-4);**

Бали	Здатність здобувача
0	ЗВО не виконав самостійної роботи.
1	ЗВО виконав 50% завдання самостійної роботи.
2	ЗВО повністю виконав завдання самостійної роботи, але не надав відповіді при захисті.
3	ЗВО повністю виконав завдання самостійної роботи, але не повністю надав відповіді при захисті.
4	ЗВО повністю виконав завдання самостійної роботи та повністю надав відповіді при захисті роботи, знав і грамотно використовував термінологію ветеринарної медицини, виявляв навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

▪ **колоквіум (контрольне опитування) (0-8);**

Бали	Здатність здобувача
0	у відповіді ЗВО відповідь на питання взагалі відсутня.
2	у відповіді ЗВО питання не розкрито, є значні помилки та окремі положення трактуються не вірно.
4	у відповіді ЗВО питання не розкрито, є значні помилки але окремі положення трактуються вірно.
6	у відповіді ЗВО є невідповідності, але в загалом питання розкрито.
8	здобувач вищої освіти повністю розкрив питання та надав ґрунтовну відповідь, знав і грамотно використовував термінологію ветеринарної медицини, виявляв навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 Кількість кредитів – 4,0

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Викладання навчальної дисципліни «Особливості анатомії свійських і домашніх тварин та птиці» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті».

Навчальна дисципліна "Особливості анатомії свійських і домашніх тварин та птиці" спеціальності 211 "Ветеринарна медицина" та 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» вивчається у четвертому семестрі другого року навчання і

виступає як один із найбільш важливих загальних предметів професійно-наукової підготовки здобувачів наукового ступеня магістра, який закладає підвалини самостійної дослідницької роботи, надаючи змогу поєднати загальне світоглядне знання з компетентностями в галузі конкретної фундаментальної чи прикладної дисципліни в науково-дослідній практиці, осмислити предмет та специфіку науки як способу об'єктивного пізнання світу загалом та конкретної галузі зокрема, зрозуміти необхідні етапи науково-дослідної роботи: від формулювання проблеми та пошуку необхідної інформації до організації та оформлення результатів проведеного дослідження.

Дисципліна включає лекції та лабораторні заняття. Під час читання лекції доцент науково обґрунтовує, послідовно і систематизовано викладає певні наукові проблеми теми навчального предмету, ілюструє за необхідністю наочно. Лекція завжди слугує підґрунтям для поглиблення і систематизації знань, які набуваються в процесі навчальної роботи. На лабораторному занятті викладач організовує детальний розгляд теоретичних питань теми і формує їх бачення щодо практичного застосування у майбутній фаховій науковій діяльності. Для проведення лабораторних занять колективом кафедри створено методичні розробки для викладачів і методичні вказівки для здобувачів наукового ступеня магістра щодо підготовки і роботи на занятті.

Самостійна позааудиторна робота при вивченні навчальної дисципліни «Особливості анатомії свійських і домашніх тварин та птиці» полягає у підготовці до аудиторних занять, що є основним способом оволодіння навчальним матеріалом. Засвоєння тем контролюється на лабораторних заняттях відповідно до конкретних цілей шляхом усного опитування на основі вирішення конкретних прикладних задач. Відвідування аудиторних занять є обов'язковим, пропущені заняття підлягають відпрацюванню. Процедура відпрацювання залежить від причин пропуску – поважна чи неповажна.

Підтвердженням поважної причини служить: довідка видана лікарем; якщо здобувач не пред'являє даних документів, то причина пропуску вважається неповажною. Для відпрацювання лекції здобувач зобов'язаний представити лектору:

- якщо лекція пропущена з поважної причини – конспект лекції, написаний на підставі плану пропущеного лекційного заняття;
- якщо лекція пропущена з неповажної причини – конспект лекції з обов'язковим опитуванням.

Відпрацювання пропущених лабораторних занять:

- з поважної причини заняття мають бути відпрацьовані упродовж 1 місяця в індивідуальному порядку з наданням відповідної довідки.
- з неповажної причини повинні бути відпрацьовані впродовж 2 тижнів.

Відпрацювання відбуваються на кафедрі згідно графіку шляхом усного опитування із пропущеної теми. При вивченні навчальної дисципліни "Особливості анатомії свійських і домашніх тварин та птиці» передбачено використання дистанційних технологій.

Здобувач повинен уникати будь-яких порушень академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачем передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше публікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації що до власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

Під час перебування на кафедрі здобувачі повинні:

- дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, протипожежної безпеки та техніки безпеки;
- дотримуватись ділового стилю одягу спеціаліста-професіонала, предмети одягу повинні бути чистими та випрасуваними;
- підтримувати порядок в аудиторіях та навчальних приміщеннях;
- дбайливо та охайно ставитись до майна (меблів, обладнання, технічного оснащення);
- не виносити без дозволу речі та обладнання з навчальних кімнат кафедри, а в разі умисного пошкодження – компенсувати їх вартість в порядку, визначеному чинним законодавством;
- не допускати протиправних дій, аморальних вчинків.

Здобувачу забороняється:

- порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних причин;
- запізнюватися та пропускати заняття без поважних причин;
- протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача;
- користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача;
- займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших здобувачів та заважати викладачу;
- використовувати медичну форму та окремі її елементи, що не відповідають санітарно-гігієнічним вимогам;
- у приміщеннях корпусу і прилеглий території заборонено палити;
- вчиняти аморальні дії, які принижують людську гідність, вживати ненормативну лексику;
- вчиняти протиправні дії та здійснювати будь-які дії, що можуть створити умови,

небезпечні для здоров'я та/або життя оточуючих.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни.
Робоча навчальна програма, презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Анатомія свійських тварин: Підручник / С. К. Рудик, Ю. О. Павловський, Б. В. Криштофорова та ін.; За ред С. К. Рудика. К.: Аграрна освіта, 2001. 575 с.
2. Анатомія свійських птахів: навч. посіб. / Горальський Л. П., Хомич В. Т., Кот Т. Ф., Гуральська С. В. Житомир: Полісся, 2011. 52 с.
3. Анатомія та особливості фізіології собак з основами дресирування: навч. посіб. / Горальський Л. П. та ін. Житомир: Полісся, 2008. 448 с.
4. Костюк В. К. Атлас анатомії свійських тварин. Osteологія. Київ: Аграрна освіта, 2001. 78 с.
5. Костюк В. К. Атлас анатомії свійських тварин. Синдесмологія. Міологія. Вінниця: Нова книга, 2007. 75 с.
6. Кот Т. Ф., Гуральська С. В., Житова О. П. Особливості анатомії м'ясоїдних тварин: навч. пос. Житомир: О. О. Євенок, 2019. 204 с.
7. Морфологія собаки: навч. посібник / В. Т. Хомич, Л. П. Горальський, Ю. С. Ших та ін.; за ред. В. Т. Хомича. Вид. 2-ге, випр. і допов. Житомир: ЖНАЕУ, 2020. 508 с.
8. Ніколаєвич В. І. Анатомія і фізіологія сільськогосподарських тварин. Вид-во: Аграрна освіта, 2014. 511 с.
9. Рудик С. К. Курс лекцій з порівняльної анатомії: навчальний посібник. К.: Аграрна освіта, 2002. 108 с.
10. Рудик С. К., Кот Т. Ф. Анатомія кішки. Частина 1. Апарат руху : навч. посіб. Житомир: Полісся, 2011. 104 с.
11. Рудик С. К., Кот Т. Ф. Анатомія кішки. Частина 2. Система органів шкірного покриву. Нутроці: навч. посіб. Житомир: Полісся, 2012. 78 с.
12. Рудик С. К., Кот Т. Ф. Анатомія кішки. Частина 3. Серцево-судинна, лімфатична, нервова системи. Органи чуття: навч. посіб. Житомир: Полісся, 2013. 104 с.
13. Хомич В. Т., Кот Т. Ф. Морфологія кози: навчальний посібник. Житомир: Полісся, 2016. 344 с

Допоміжні

1. Авраменко Н. О., Омельченко Г. О. Мікроструктурні особливості м'язової тканини диких тварин /Н. О. Авраменко, Г. О. Омельченко // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Ветеринарна медицина. 2018. Вип. 1. С. 19-21.
2. Іванов В. О., Волощук В. М. Біологія свиней: навч. Посіб. 2-ге вид. випр. і допов. Полтава: ТОВ "Фірма "Техсервіс", 2013. 384 с.
3. Кот Т. Ф., Гуральська С. В., Житова О. П. Особливості анатомії м'ясоїдних тварин. Житомир: О. О. Євенок, 2019. 204 с.
4. Морфологія собаки: навч. посібник / В. Т. Хомич, Л. П. Горальський, Ю. С. Ших та ін.; за ред. В. Т. Хомича. Вид. 2-ге, випр. і допов. Житомир: ЖНАЕУ, 2020. 508 с.

5. Омельченко Г. О. Анатомічні особливості шкіри *Capreolus capreolus* у Сумській області // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Ветеринарна медицина. Вип. 11. Суми, 2017. С. 40-43.
6. Омельченко Г. О. Біологічні особливості осілих і мігруючих козуль Сумської області // Вісник Полтавської державної аграрної академії. Вип. 3. Полтава, 2017. С. 105-107.
7. Омельченко, Г. О. (2017). Морфометричні показники шлунку свійських птахів. Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині: матеріали, Полтава, 2017. С. 50.
8. Омельченко Г. О., Ставицька Т. В., Єнусова Н. А. Анатомічні особливості сечостатевої системи свині і дикого кабана // Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії (м.Полтава, 22-23 квітня 2015 року). Полтава: РВВ ПДАА, 2015. С. 87-88.
9. Омельченко Г. О., Обідний Я. Р. Історія виникнення та особливості у будові бійцівських та сторожових собак // Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 22-23 квітня 2015 року). Полтава: РВВ ПДАА, 2015. С. 63-65.
10. Омельченко Г. О., Коноваленко В., Олефіренко О. С. Про особливості дихальної системи свійської і дикої свині // Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 22-23 квітня 2015 року). Полтава: РВВ ПДАА, 2015. С. 53-55.
11. Омельченко Г. О., Гудименко Я. В., Рудь А. К., Крупа К. П. Особливості будови шкіри свійської і дикої тварин // Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 22-23 квітня 2015 року). Полтава: РВВ ПДАА, 2015. С. 34-36.
12. Омельченко Г. О., Григоровська У. С., Михайлець Н. С., Бакало А. В. Морфометрична характеристика внутрішніх органів домашньої птиці // Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 22-23 квітня 2015 року). Полтава: РВВ ПДАА, 2015. С. 32-34.
13. Омельченко Г. О., Влах Є. І., Влах Є. І. Біоморфологія крила страусів // Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 22-23 квітня 2015 року). Полтава: РВВ ПДАА, 2015. С. 28-30.
14. Омельченко Г. О., Булава Д. М., Чергінець М. М., Окара В. О. Анатомічні особливості будови собаки і вовка // Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 22-23 квітня 2015 року). Полтава: РВВ ПДАА, 2015. С. 21-23.
15. Сокульський І. М. Атлас анатомії свійських тварин. Спланхнологія, для проведення лабораторних занять з навчальної дисципліни «Анатомія свійських тварин» для студентів 1-2 курсу ф-ту ветеринарної медицини, Спеціальність 211 «Ветеринарна медицина» Житомир: ЖНАЕУ, 2017. 64 с.
16. Шкарін Б. В., Омельченко Г. О. Морфологічні особливості внутрішніх органів звичайної щуки та коропа звичайного // Матеріали студентської наукової конференції. 2018. С. 283.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Анатомія свійських тварин: Підручник / С.К. Рудик, Ю.О. Павловський, Б.В. Криштофорова та ін.; За ред С. К. Рудика. К.: Аграрна освіта, 2001. 575 с.
URL:<http://booksshare.net/index.php?id1=4&category=biol&author=rudik-sk&book=2001> (на дату звернення 07.02.2023р.)
2. Костюк В.К. Атлас анатомії свійських тварин. Osteологія. Київ : Аграрна освіта, 2001. 78 с.
URL:<https://drive.google.com/file/d/0B7ICmRFjLP4Mdm9jNnN6Zmp1Q0E/view> (на дату звернення 07.02.2023р.)
3. Костюк В.К. Атлас анатомії свійських тварин. Синдесмологія. Міологія. Вінниця: Нова книга, 2007. 75 с.
URL:<https://drive.google.com/file/d/0B7ICmRFjLP4MejZPdGVoaUIOeTA/view> (на дату звернення 07.02.2023р.)